

- سه‌شنبه ۷ تیرماه ۱۴۰۱**
- سال دوازدهم - شماره ۲۳۳۳**

سپهرغرب، گروه شهر – طاهره ترابی‌مهوش؛ در پی نبود مراکز اقامتی ارزان قیمت، با ورود به فصل تابستان، پیاده‌روهای همدان میزبانی از گردشگران قشر متوسط را متقبل می‌شوند. گردشگری در بسیاری از شهرهای جهان صنعتی و به یک رکن اساسی از اقتصاد آن شهرها بدل شده است به‌طوری‌که این شهرها با استفاده از جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی خود، طی برنامه‌ریزی‌های بلندمدت و درعین حال فشرده‌ای سعی کردند با ایجاد زیرساخت‌های لازم، بازاریابی و ایجاد جاذبه‌های تفریحی متنوع، از این سرمایه بالقوه نهایت استفاده را ببرند اما در شهر تاریخ و تمدن که طی یک دهه گذشته پایه توسعه خود را گردشگری بنا نهاده، این‌گونه نیست به طوری که با هر تعطیلی و مناسبتی، این معابر شهر و مراکز پارک‌های بین راهی و جوی‌ها آب است که از گردشگر با توان مالی متوسط که بخش اعظم گردشگری همدان را تشکیل می‌دهد پذیرایی می‌کند به طوری که با وجود وعده‌ها نه خبری از مراکز اقامتی در ورودی شهر است و نه افزایش سرویس‌های بهداشتی و حمام‌های عمومی، همین امر باعث شده این روزها که در آستانه فصل تابستان قرار داریم با گذشتن از کنار هر پارک محله‌ای و شهری شاهد مسافرانی باشیم که توان اسکان در هتل‌های چند ستاره را نداشته و درعین حال برایشان در شهر اقامتگاهی با هزینه کم وجود ندارد پس مجبوراند در کنار خیابان و در داخل جاذبه‌ها اتراق کنند.

حتی در مواردی، از سرویس بهداشتی‌های تک و توک بدون دوش مستقر، در پارک‌ها و فضای سبز، نه‌تنها به‌عنوان تواله بلکه به‌عنوان

سپهرغرب، گروه شهر؛ فناوری، زندگی مردم امروز را بسیار تسهیل کرده، با این حال مشکلات زیادی نیز پیش روی آن‌ها قرار داده است. حملات سایبری نه‌تنها زیرساخت‌های شهری را به طور قابل‌توجهی تحت تأثیر قرار داده، بلکه امنیت شهروندان را نیز با تهدید مواجه کرده است.

همواره اخبار زیادی در رابطه با حملات سایبری یا تهدیدهای ناشی از پیشرفت تکنولوژی در سراسر دنیا منتشر می‌شود که تبعات منفی زیادی را در پی دارد. ایجاد اختلال در ارائه خدمات نیروهای امنیتی، رسیدگی به پرونده‌های دادگاهی، پرداخت الکترونیکی هزینه وسایل حمل‌ونقل عمومی، مجوزهای تجاری و به طور کلی، خدمات سایبری اغلب به گسترش تبعات مجازافزار و سایر ابزارهای شهرهای سراسر جهان به حساب می‌آید که همه ساله بر تعداد آن‌ها افزوده می‌شود.

محدوده حملات سایبری در شهرها همه روزه شفاف‌تر می‌شود؛ به عنوان مثال بخش اعظم این حملات در شهرهای آمریکایی اغلب گریبان‌گیر دولت‌های محلی است که بیشتر نیز مراکز تماس امنیتی عمومی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. حملات سایبری اغلب به گسترش تبعات مجازافزار و سایر ابزارهای هکر خارج از سرویس منجر می‌شود و از همین طریق، ایجاد اختلال در شبکه‌های شهری را در پی

حمام نیز استفاده کرده و در پی آن با شستن لباس‌هایشان در آب‌خوری این پارک‌ها، از درختان به‌عنوان طناب رخت‌آویز استفاده می‌کنند که نمونه آن را به‌وفور در اطراف فضای سبز دور میدان باباطاهر و با فضای سبز ورودی همدان از سمت جاده تهران و حتی در فضای سبز ورودی شهر همدان از سمت ملایر در جنب شهرک صنعتی الوند می‌توان مشاهده کرد.

بر این اساس با توجه به اهمیت موضوع برآن شدیم تا در این خصوص گفت‌وگویی را با سعید سادات‌نیا، کارشناس معماری و شهرسازی و سید مسعود حسینی؛ شهردار همدان ترتیب دهیم که در ادامه می‌خوانید:
کارشناس معماری و شهرسازی با بیان اینکه استانداردهای شهرهای گردشگریز طبق اصول تدوین‌شده در طرح‌های گردشگری مندرج در طرح‌های جامع شهری به‌صورت مبسوط وجود دارد و در این زمینه ما با مشکل ضابطه و اصل و قانون مواجه نیستیم گفت: مسئله این است که این ضوابط و اصول در شهرسازی شهرهای گردشگریز رعایت نمی‌شود.
سعید سادات‌نیا با تأکید بر اینکه مشکل اصلی به عدم تمکین صاحبان سرمایه و مدیریت شهری ارگان‌ها از ضوابط موجود بازمی‌گردد ابراز کرد: وقتی برای شهر، طرح جامع و تفصیلی تهیه می‌شود مطمئناً برای شهرهای گردشگریز طرح گردشگری نیز تدوین می‌شود که یقیناً شهرهای گردشگریز مهم ما همچون همدان با داشتن سابقه مدینه چندین هزارساله و هویت تمدنی به‌عنوان نخستین پایتخت تاریخی ایران از این قاعده مستثنی نیست.

وی با اشاره به اینکه وجود قانون و ضوابط به معنای عدم ارتقای این قوانین نیست، گفت: بازهم تأکید می‌کنم در عرصه شهرهای گردشگریز قوانین موجود رعایت نمی‌شود. این شهرساز با تأکید بر اینکه متأسفانه کل سیستم مدیریت و قدرت سرمایه‌داری به‌دنبال راهکاری است که این قانون را به سمت سود بیشتر تغییر دهد، افزود: امکانات و محل‌های اقامتی شبانه، نقشه‌های راهنما، خدمات اولیه، سرویس‌های بهداشتی مجهز، مراکز فروش اغذیه و راهنمایی امنیت، روشنایی و آراستگی شهر و غیره همگی استانداردهای شهر گردشگریز است.

جهان، به‌ویژه در شهرهای هوشمند، به طور قابل‌توجهی تسهیل کرده، با این حال مشکلات سایبری بیندیشند یا دست کم، آمادگی لازم را برای به حداقل رساندن تبعات منفی آن‌ها بر شهرها و شهروندان داشته باشند.

درد، بدیهی است که مدیران شهری باید تدابیری اندیشمندانه برای جلوگیری از وقوع حملات سایبری بیندیشند یا دست کم، آمادگی لازم را برای به حداقل رساندن تبعات منفی آن‌ها بر شهرها و شهروندان داشته باشند.
چرا شهرها در مقابل حملات سایبری آسیب‌پذیر است؟
پیشرفت فناوری و تلاش مدیران شهری برای بهره‌گیری هرچه بیشتر از آن برای بهبود کیفیت زندگی شهری یکی از مهم‌ترین دلایل گسترش روزافزون حملات سایبری در شهرها به‌شمار می‌رود. بدیهی است که بسیاری از زیرساخت‌های شهری قدیمی است و قابلیت کافی را برای پیاده‌سازی تدابیر تکنولوژیک ندارد، ضمن این‌که مدیران نیز از مهارت کافی برای ارتقای سیستم‌های شهری برخوردار نیستند. از سوی دیگر، متخصصان فناوری اغلب به جای فعالیت در مراکز کاری مهم، ساعت‌ها زمان خود را صرف سایت‌هایی نظیر آمازون، فیسبوک و گوگل می‌کنند زیرا درآمد حاصل از آن‌ها به مراتب بیشتر از حقوقی است که دولت‌ها به ازای اشتغال در بخش‌های عمومی در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد. اگرچه امروزه فناوری کیفیت زندگی را در سراسر

خنک کردن شهرهای گرم چگونه ممکن است؟

****افزایش دمای سطوح تا ۷۰ درجه سانتی‌گراد**
تکنه کلیدی توصیه‌های آن‌ها حول محور ایجاد یک «حلقه بازخوردی مثبت» بین فضای سبز شهری و آب است، از آنجایی که مراکز جمعیتی بزرگ دارای سطوح بتنی و آسفالتی زیادی هستند که گرما را جذب می‌کنند و آن را در طول شب آزاد می‌کنند، یافتن یک فضای خنک در شهر تقریباً غیرممکن است. طبق پیاپیه این بنیاد، دمای سطح شهرها می‌تواند تا ۷۰ درجه سانتی‌گراد برسد.

بنیاد مشارکت زیست‌محیطی چک اعلام کرده است که شهرستان‌های کوچک‌تر روستایی–محور با داشتن فضاهای باز بیشتر می‌توانند گرمای بیشتری را تجربه کنند و این امر به‌ویژه در مورد شهرهایی که توسط زمین‌های کشاورزی بدون درخت احاطه شده‌اند، صدق می‌کند.

محققان این بنیاد نمودار گرمایی تهیه کردند و دمای یک مسیر تراموا سبز را با جاده آسفالت مجاور مقایسه کردند، نمودار نشان می‌دهد که دمای مسیر سبز در حدود ۲۷ درجه سانتی‌گراد است، در حالی که دمای جاده آسفالت در حدود ۴۰ درجه سانتی‌گراد است.

■ **تأثیر مثبت پوشش گیاهی بر خنک‌سازی**
ایجاد پوشش گیاهی به‌ویژه وجود درختان در مناطق روستایی و شهری مهم است، زیرا آن‌ها آب باران را برای مدت طولانی حفظ کرده و حجم بالای آن را در روزهای گرم‌تر متصاعد می‌کنند و به این شکل محیط اطراف خنک می‌شود. این بنیاد ادعا می‌کند که یک درخت توس بالغ (غان) به طور متوسط حدود ۷۰ لیتر آب در روز متصاعد می‌کند، اما با افزایش دما این عدد می‌تواند به ۴۰۰ لیتر نیز برسد.

مسئولان مبارزه با گرمای شهری توصیه

بر اثر عدم برنامه‌ریزی برای تحقق استانداردهای گردشگری به‌زودی رخ خواهد داد:

تبدیل شدن پیاده‌روهای همدان به هتل‌های عمومی

برای بخش گردشگری ایجاد محل‌های اقامتی در چند نقطه از پارک‌های شهری در دستور کار است اما یقیناً اجرای آن برای تابستان سال جاری دست نخواهد داد گفت: تاکنون چند نقطه برای اجرای این ظرفیت مورد بررسی کارشناسی قرار گرفته است.

حسینی با تأکید بر اینکه این مهم جزو اولویت‌های کاری ما خواهد بود، افزود: درواقع اجرای بخشی از این پروژه‌ها در سال جاری در دستور کار قرار دارد.

هرساله با فرارسیدن فصل تابستان و گرم شدن مناطق مختلف شهری به‌ویژه شهرهای جنوبی کشور، همدان شاهد گردشگران فراوانی بوده که بخش اعظمی از آن‌ها همانطور که در مقدمه عنوان شد جزو قشر متوسط و رو به پایین جامعه هستند شهر در وجود نصب چادر نزدن در پارک و معابر عمومی، بازهم این شهر شاهد پارک‌خوابی گسترده گردشگران بوده و خواهد بود.

مع‌الوصف هرچند از شهر همدان به‌عنوان یکی از شهرهای گردشگریز یاد می‌شود اما این شهر مشکلاتی در زمینه زیرساخت‌های گردشگری زیربنایی به‌ویژه برای قشر متوسط گردشگران دارد و امکانات اسکان موقت با هزینه کم گردشگر در این شهر کمتر دیده می‌شود.

همچنین با توجه به آنچه گفته شد در شهر همدان، گردشگری هنوز به‌عنوان یکی از مصادیق خدمات شهری جدی گرفته نمی‌شود و برنامه‌ای برای ساماندهی آن وجود ندارد؛ شهرداری و اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری همدان نیز سال‌هاست ثابت کرده توان بهبود این وضعیت

سادات‌نیا تأکید کرد: نظافت خوب شهر، ارائه اطلاعات به گردشگران و شهروندان در عرصه گردشگریپذیری و آماده‌سازی شهروندان برای پذیرش میهمان ازجمله الزامات شهر گردشگریز است.

وی با تأکید بر اینکه عدم توجه به این مقوله به نداشتن نگرش کارشناسی به موضوع گردشگری شهری مدیران و متولیان امر بازمی‌گردد گفت: در برخی موارد متأسفانه علاوه بر عدم تمکین بر قوانین موجود این افراد مدیران شهری و یا ذی‌نفوذان صاحب قدرت علم این زیرساخت‌ها را نیز ندارند.

در ادامه شهردار همدان نیز با تأکید بر اینکه

جهانی، حاکی است که اینترنت اشیا به‌تندی می‌تواند سود ناشی از فعالیت‌های اقتصادی را تا سال ۲۰۲۵ به بیش از ۱۱ تریلیون دلار برساند که این اتفاق می‌تواند به سهم خود، نقش مهمی در رونق شهرها ایفا کند.

■ **شهرها چگونه می‌تواند با حملات سایبری مبارزه کند؟**
اغلب مدیران شهری و قانون‌گذاران توجه خود را بر مبارزه با جرایم سنتی متمرکز می‌کنند در حالی که حملات سایبری همواره در حال افزایش است و تبعات منفی زیادی بر زندگی شهری به جا می‌گذارد. در این رابطه، مدیران شهری باید آگاهی خود را از پیشرفت‌های تکنولوژی افزایش دهند و به اعمال تدابیری برای ایجاد امنیت دیجیتالی بپردازند. به عنوان مثال، همان‌طور که برنامه‌ریزان سان‌فرانسیسکو در آمریکا اقداماتی برای آماده‌سازی شهروندان در مقابل وقوع زلزله و مدیران توکیو، پایتخت ژاپن، تدابیری برای مبارزه با سونامی پیاده کرده‌اند، برنامه‌ریزان سراسر دنیا نیز باید استراتژی‌هایی برای جلوگیری از حملات سایبری، یا دست کم به حداقل رساندن تبعات منفی ناشی از آن‌ها بر شهرها و شهرونیشان ارائه دهند.

علاوه بر این، مدیران باید نقش مهمی در

سپهرغرب، گروه شهر؛ منظر شهری منحصر به ساختمان‌ها و بناها نمی‌شود؛ یکی از مهم‌ترین عناصر هویت شهر کیفیت منظر گفتمان میان معماران، طراحان و شهروندان است.

واژه نما در فرهنگ لغت، نشان‌دهنده این موضوع است که نمای ساختمان چیزی منفک از ساختمان نیست و فارغ از پوششگی نهایی برای مقاومت در برابر شرایط جوی، بیان‌کننده عملکرد ساختمان (انطباق فرم ساختمان با عملکرد آن) منش، کردار و تفکر ساکنان، به مثابه لولایی اجتماعی، فصل مشترک فضاهای عمومی و خصوصی است. نما ارتباط ملموس ساختمان با شهر است که از طریق آن، عناصر طبیعی مانند نور و باد به ساختمان نفوذ می‌کند و ارتباط ساکنان با فضای شهری برقرار می‌شود.

علاوه بر آن نما در شکل‌دهی به سیمای کالبدی شهر، نقش مهمی دارد و فصل مشترک رنگ تعلق داخلی و بیرونی است. سیمای شهر با وجود آنکه نخستین جلوه از شهر است که در ذهن و حافظه شهروندان باقی می‌ماند اما سال‌ها است که از چشم برنامه‌ریزان و مدیران شهری کشور دور مانده است؛ هنوز برنامه جامعی برای آن وجود ندارد. ناهماهنگی بین ایجاد و ارتفاع ساختمان‌ها، استفاده از الگوهای طراحی و مصالح و رنگ معابر متفاوت و ناهمگون در عناصر دخیل در سیمای شهر، نماهای ساختمان‌های مغشوش و ناهمخوان با یکدیگر، از جمله مصادیق این موضوع هستند که چهره‌ای نازیبیا و آشفته به شهر بخشیده است.

امروزه یکی از معضلات بزرگ در بافت شهری، نماهای ساختمان‌های مختلف است که در بیشتر موارد با ترکیبات رنگی و مصالح نامناسب و ناهمگون الگوهای شهری، ایجاد شده است؛ این موضوع علاوه بر اینکه دید

را ندارد. اما آنچه مسلم است اینکه آثار چادرخوابی به‌عنوان یک معضل گسترده در تابستان در استان همدان برای فرهنگ عمومی جامعه خوب نیست. در واقع چادرخوابی تجربه شیرینی است که هرکدام از ما باید دست‌کم یک‌بار در زندگی‌مان آن را تجربه کنیم و بدون چنین لذتی از دنیا نرویم اما همه‌جا و به هر شکل و در تعداد غیرقابل کنترل، پدیده‌ای آسیب‌زا برای جامعه خواهد بود. افراط مسافران، بی‌برنامگی مدیران شهری، آموزش ندادن مردم از سوی فعالان حوزه گردشگری و کمبود یا گرانی هتل‌ها و اقامتگاه‌های رسمی در نهایت چادرخوابی را به یک ضد فرهنگ تبدیل می‌کند.

به‌واقع جای چادرخوابی در شهرهای دودزده و در کنار بوق‌های متصد ماشین‌ها نیست! به هر حال با توجه به نبود زیرساخت مناسب با توان گردشگران معمولی، شاهدیم بعضی‌ها به کنار خیابان‌ها و پارک‌های وسط شهر می‌روند و فرهنگ گردشگری جامعه را به نازل‌ترین درجه می‌کشانند و لباس‌های راحتی خود را روی بندهایی که به درخت یا تیر برقی بسته‌اند، می‌آویزند. در آلوده‌ترین حالت ممکن یکی دو روزی را زندگی می‌کنند، برای مردم شهر میزبان، مزاحمت‌های ترافیکی ایجاد می‌کنند و بعد از آن شهر می‌روند بنابراین انتظار می‌رود بعد از گذشت چند سال از مطرح شدن بحث ایجاد مراکز اقامتی، در واقعیت شاهد تحقق این مهم باشیم تا طی روزهای آتی پیاده‌رو و سنگ‌فرش‌های اطراف پارک‌های همدان به هتل‌های عمومی برای گردشگران بدل شود.

اتفاق می‌افتد، همواره یک عبارت یعنی «خطای انسانی» تکرار می‌شود که البته، به کار گرفتن افراد متخصص می‌تواند تکرار آن را به حداقل برساند.

مدیران شهری باید حملات سایبری را با دقت بیشتری مورد تمرکز قرار دهند و بکوشند رویکردهایی اثربخش برای مبارزه با حملات امنیتی غیرمنتظره از پیش آماده کنند. شفاف‌سازی داده‌های عمومی می‌تواند بهترین اقدام در این زمینه باشد، زیرا دسترسی محققان، دانشمندان و ساکنان شهری به این داده‌ها می‌تواند به آن‌ها در خلق نوآوری‌ها و افزایش امنیت در فضاهای شهری کمک کند. در نهایت این‌که، مدیران شهری باید به همکاری با یک‌دیگر بپردازند تا قوانین محلی، ملی و حتی بین‌المللی اثربخشی برای ایجاد استانداردهای امنیت دیجیتالی شکل دهند و همگام با پیشرفت‌های تکنولوژی، امنیت سیستم‌ها، خدمات و مردم را تضمین کنند. در این رابطه، برنامه‌ریزان کالیفرنیا قانون خصوصی‌سازی داده‌ها و امنیت دیجیتال را برای تمام تجهیزات الکترونیکی ضروری کرده‌اند تا از این طریق، مانع از دسترسی افراد سودجو و تغییر داده‌های شخصی مردم و حتی عمومی شهری توسط آن‌ها شوند.

نما؛ عنصر هویت‌ساز شهر

نامناسبی در سیمای شهری دارد تأثیرات منفی بر ساکنان شهرها ایجاد می‌کند. نماهای شهری از هویت شهر حکایت نمی‌کند، بلکه هر تا حاوی پیامی است که زاییده روح معمار بوده و بدون توجه به هویت، باورها و فرهنگ‌های عمومی شهر طراحی شده است.

بنیشتن کرده است ساختمان‌ها به صورت انفرادی و براساس سلیقه‌های شخصی، جدای از ستر و زمینه طراحی می‌شود، هرچند طراحان با جزئیات نما آشنا هستند، اما نسبت به ترکیب و چگونگی اثر آن بر سیما و منظر شهر آشنایی چندانی ندارند. شهر دربرگیرنده مجموع ساختمان‌ها است که بر روح و روان انسان‌ها اثر می‌گذارد. امروزه عرصه ساخت‌وساز در شهرها به بازاری برای خوندنمای هرچه بیشتر ذوق و سلیقه طراحان و جذب افراد خاص تبدیل و شهر و سیمای آن به دست فراموشی سپرده شده است، درحالی‌که نما رابط درون و بیرون و محیط مصنوع و طبیعی است و سیمای شهر در عین کثرت ساختمان‌ها باید از وحدت برخوردار باشد.

■ **نمای شهر چه تأثیری بر روحیه شهروندان دارد؟**

اقلیم و شرایط مکانی، نقش مهمی در طراحی نماهای شهری دارد. مهم است که در طراحی نما تمام مصالح همگون باشد، در غیر این صورت پیامدهایی به دنبال دارد که یکی از آن‌ها تأثیر منفی بر روح و روان ساکنان شهرها است. لازم است در طراحی نمای ساختمان‌ها اصول و نکات شهرسازی و برنامه‌ریزی شهری ازجمله سابقه فرهنگی منطقه مورد توجه قرار بگیرد. نمای ساختمان‌ها، بناها و فضاهای شهری علاوه بر داشتن چشم‌نواز مطلوب، باید از استحکام و تاب‌آوری بالایی برخوردار باشد؛ به طور مثال استفاده از آجر در طراحی نما علاوه بر استحکام، موجب القای حس خوشایند در شهروندان می‌شود.